

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

ЗАХИСНІ СПОРУДИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ДБН В.2.2-5:2023

Зміна №2

Видання офіційне

Київ
Міністерство розвитку громад та територій України

2024

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

ЗАХИСНІ СПОРУДИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ДБН В.2.2-5:2023

Зміна №2

Видання офіційне

Київ
Мінінфраструктури

2024

ЗМІНА № 2 ДБН В.2.2-5:2023
ЗАХИСНІ СПОРУДИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

- 1 РОЗРОБЛЕНО:** Міністерство розвитку громад та територій України
- РОЗРОБНИКИ:** Постійно діюча робоча група з розгляду питань нормативного забезпечення проектування та будівництва об'єктів цивільного захисту Науково-технічної ради Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України (утворена рішенням НТР Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, протокол №1 від 02 червня 2023 року)
- 2 ВНЕСЕНО** Департамент технічного регулювання у будівництві Міністерства розвитку громад та територій України
- 3 ПОГОДЖЕНО:** Міністерство оборони України
лист від 02.08.2024 № 220/11057
Генеральний штаб Збройних Сил України
лист від 12.09.2024 № 300/1/С/29335
Міністерство внутрішніх справ
лист від 14.08.2024 № 23607/01/35-2024
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
лист від 26.07.2024 № 01-16635/162-2
Міністерство охорони здоров'я України
лист від 06.08.2024 № 21-13/30967/2-24
Міністерство освіти та науки України
лист від 07.08.2024 № 1/14085з-24
Міністерство цифрової трансформації України
лист від 07.08.2024 № 1/04-2-12752
- 4 ЗАТВЕРДЖЕНО:** наказ Міністерства розвитку громад та територій України
від 13.11.2024 № 1321
- НАБРАННЯ
ЧИННОСТІ:** з першого числа місяця, що настає через 90 днів з дня реєстрації та оприлюднення на порталі Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (2025–04–01)

ТЕКСТ ЗМІНИ

Розділ 5 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Пункт 5.11 *вилучити*

Розділ 6 РОЗМІЩЕННЯ ЗАХИСНИХ СПОРУД ТА СПОРУД ПОДВІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Пункт 6.10 *доповнити новим абзацом:*

«Прокладання внутрішніх мереж каналізації через приміщення захисних споруд та СПП допускається за умови дотримання вимог ДБН В.2.5-64 та захисту їх від зовнішніх впливів шляхом влаштування захисних футлярів або коробів, що забезпечують можливість доступу до складових частин системи каналізації, які потребують втручання обслуговуючого персоналу (прочистки, ревізії, упори тощо).»

Розділ 7 ОБ'ЄМНО-ПЛАНУВАЛЬНІ РІШЕННЯ

Підрозділ 7.5. Захищені входи та виходи

7.5.3. ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ *викласти у новій редакції:*

«7.5.3.1 Вимоги до входів у ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ слід передбачати залежно від місткості ПРУ згідно з таблицею 7.3, але не менше двох входів із шириною дверних прорізів у просвіті не менше ніж 0,9 м.

Під час капітального ремонту у разі відсутності технічної можливості допускається влаштовувати дверні прорізи вхідних дверей не менше ніж 0,8 м у просвіті.

7.5.3.1¹ Шляхи доступу до приміщень ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ за функціональним призначенням поділяють на входи, евакуаційні виходи та аварійні виходи.

До входів належить сукупність конструкцій, що забезпечують вхід та вихід до ПРУ та СПП із захисним властивостями ПРУ зовні або із суміжних приміщень від зовнішнього отвору (заповненого чи незаповненого) до захисних дверей захищеного простору, або захисні двері, які ведуть із суміжних незахищених приміщень безпосередньо до внутрішнього захищеного об'єму* ПРУ та СПП із захисним властивостями ПРУ.

До евакуаційних виходів належать виходи, що відповідають вимогам ДБН В.1.1-7 та 10.4 цих норм.

До аварійних виходів належать спеціально облаштовані виходи, що забезпечують можливість виходу (самостійного або за допомогою аварійно-рятувальних служб) із приміщень ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ безпосередньо назовні (на вулицю).

Допускається поєднувати в одному шляху доступу до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ кількох чи всіх функціональних призначень шляхів доступу:

– входу з евакуаційним виходом за умови виконання вимог 7.5.3.1², 7.5.3.4, 7.5.3.6, та 10.4 цих норм;

– входу з аварійним виходом за умови виконання вимог 7.5.3.1², 7.5.3.4, 7.5.3.6, 7.5.3.9, 7.5.3.9¹ цих норм;

– входу з евакуаційним виходом та аварійним виходом за умови виконання вимог 7.5.3.1², 7.5.3.4, 7.5.3.6, 7.5.3.9, 7.5.3.9¹, 10.3, 10.4, 10.11 цих норм;

– евакуаційного виходу з аварійним виходом за умови виконання вимог 7.5.3.9, 7.5.3.9¹, 10.3, 10.4, 10.11 цих норм.

***Примітка.** Під внутрішнім захищеним об'ємом розуміється сукупність приміщень ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ в межах огорожувальних конструкцій, які запроєктовані відповідно вимог розділу 14 цих норм.

7.5.3.1² Шлях доступу до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ може бути влаштовано:

- ззовні (з вулиці);
- через суміжні приміщення, які не є приміщеннями ПРУ;
- через підземні або заглиблені переходи (тунелі), які поєднують ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ з іншими будівлями.

Шляхи доступу до суміжних приміщень, які не є приміщеннями ПРУ, можна проєктувати через внутрішні сходи з надземних поверхів, через ліфти та сходи ззовні (з вулиці).

У разі розміщення шляху доступу ззовні (з вулиці) дверні прорізи із захисними дверима безпосередньо до приміщень ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ такого входу повинні відповідати вимогам 7.5.3.4 цих норм, а конструктивне-планувальне рішення входів має відповідати вимогам 7.5.3.6 цих норм.

У разі проєктування шляху доступу через суміжні приміщення дверні прорізи із захисними дверима такого входу безпосередньо до приміщень ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ повинні відповідати вимогам 7.5.3.4 цих норм.

У разі проєктування шляху доступу через підземні або заглиблені переходи (тунелі), що поєднують ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ з іншими будівлями, дверні прорізи із захисними дверями такого входу безпосередньо до приміщень ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ (між тунелем та ПРУ) повинні відповідати вимогам 7.5.3.4 цих норм.

Захисні властивості підземних або заглиблених переходів (тунелів), які поєднують окремо розташовані ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ з будівлями закладів освіти та закладів охорони здоров'я (стаціонарів), повинні відповідати захисним властивостям ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ, бути розраховані на навантаження та впливи, в тому числі на дію повітряної ударної хвилі відповідно до вимог 14.1 цих норм, та проникнення і вторинне сколювання згідно з вимогами 14.2.3 цих норм. Допускається встановлювати захисні двері при вході в підземний або заглиблений перехід (тунелі) із будівлі.

Допускається влаштовувати підземні або заглиблені переходи (тунелі), які поєднують окремо розташовані ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ із іншими будівлями, якщо вони відповідають вимогам абзацу п'ятого 7.5.3.1² цих норм.

7.5.3.2 При місткості ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ до 15 осіб включно допускається обладнувати один вхід за умови влаштування аварійного виходу у вигляді прорізу, який заповнюється захисним люком.

Для окремо розташованих та прибудованих ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ допускається розташовувати захисний люк у стелі, із забезпеченням доступу до нього за допомогою стаціонарної або мобільної вертикальної драбини.

Захисний люк має відповідати наступним вимогам:

1) влаштовуватись у зовнішніх огорожувальних конструкціях (стелі, зовнішніх стінах) ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ;

2) розташовуватись на протилежній до входу стороні;

Зміна № 2 ДБН В.2.2-5:2023

Сторінка 4

Сторінок 8

- 3) відповідати вимогам 7.5.3.4 цих норм;
 - 4) мати мінімальні розміри в просвіті: 0,6 м x 0,9 м - для люків, що облаштовуються у стелі та 0,8 м x (h) 1,5 м - для люків, що облаштовуються у зовнішніх стінах;
 - 5) відкриватись назовні у напрямку виходу людей назовні (на вулицю);
 - 6) фіксуватись у відкритому положенні (для люків, що облаштовуються у стелі).
- Аварійний вихід у напрямку назовні (на вулицю) може бути забезпечений:
- через вертикальну шахту, яка безпосередньо веде назовні (на вулицю);
 - через горизонтальний підземний або заглиблений перехід (тунель, шахту), який безпосередньо веде назовні (на вулицю);
 - через вертикальну шахту, яка безпосередньо веде назовні (на вулицю) та яка поєднана з ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ горизонтальним підземним або заглибленим переходом (тунелем, шахтою).

Розміри в просвіті вертикальних шахт мають бути не менше ніж 0,6 м x 0,9 м, горизонтальних підземних або заглиблених переходів (тунелів, шахт): при новому будівництві – не менше ніж 1,5 м x 1,5 м, у разі реконструкції – не менше ніж 0,9 м x (h)1,3 м.

Вертикальні шахти по всій висоті повинні облаштовуватись вертикальними металевими драбинами.

Для ПРУ до 15 осіб допускається шахтні виходи аварійних виходів обладнувати оголовками, висоту яких $h_{ог}$ необхідно приймати не менше ніж 0,5 м та не більше ніж 2,5 м.

Оголовок аварійного виходу має завершуватися не менше ніж одним отвором для виходу назовні розміром у просвіті не менше 0,6 м x 0,9 м. Такі отвори слід заповнювати ґратами (жалюзі, люками), що відкриваються назовні (для вертикальних отворів) або униз (для горизонтальних отворів).

Покриття оголовків аварійних виходів рекомендовано виконувати з матеріалу, з якого виконано весь оголовок.

Горизонтальні підземні або заглиблені переходи (тунелі, шахти) та оголовки аварійних виходів розраховують з урахуванням вимог 14.1.2.6, 14.1.3.6, 14.1.3.7, 14.1.3.10 цих норм.

При місткості СПП із захисними властивостями ПРУ до 15 осіб включно, розташованих у підвальних та цокольних приміщеннях, допускається використовувати як аварійні виходи вікна з прямиками, передбачені ДБН В.1.1-7, за умови обладнання їх металевими віконницями, що відкриваються назовні та відповідають вимогам 9.1.2.3 цих норм, або облаштування захисної стінки-екрану, що запобігає прямому потраплянню в основне приміщення іонізуючого випромінювання та уламків боєприпасів.

У разі облаштування захисної стінки-екрану до або після віконного отвору він має виступати за габарити віконного отвору не менше ніж на 0,3 м та забезпечувати нормативні захисні властивості протирадіаційного укриття відповідної групи.

7.5.3.3 Входи до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ повинні бути захищені від атмосферних опадів та поверхневих вод. Павільйони, що захищають входи та аварійні виходи (за межами зон завалів) від атмосферних опадів, повинні виконуватись з легких негорючих матеріалів.

7.5.3.4 Дверні прорізи входів до ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ слід заповнювати захисними дверима з негорючих матеріалів, що мають несучу здатність (у т.ч. поворотні механізми та конструкції замка) для утримання навантаження від надлишкового тиску вибухової хвилі, що відповідає захисним властивостям ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ.

Дозволяється заповнювати дверні прорізи ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ захисно-герметичними дверима.

Захисні двері мають відповідати групі захисту ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ з урахуванням коефіцієнтів входу (таблиця 14.7) та динамічності (14.1.3.7).

Мінімальне квазістатичне (еквівалентне) рівномірно-розподілене навантаження q_{ex}, q_{qv} , (кПа), яке повинні витримувати захисні двері, слід визначати згідно з 14.1.3.7 цих норм.

Захисні двері підбирають так, щоб їх параметр розрахункового навантаження дорівнював або перевищував значення q_{ex}, q_{qv} , кПа.

Примітка. Розрахунок виконують у такій послідовності:

- 1) за таблицею А.2 — надмірний тиск повітряної ударної хвилі ΔP_{ex} , кПа;
- 2) за таблицею 14.7 — коефіцієнт входу, K_v ;
- 3) за таблицею 14.12 (остання колонка) — коефіцієнт динамічності, K_d ;
- 4) за формулою $P = K_v \times \Delta P_{ex}$ (таблиця 13.7) — значення P , кПа;
- 5) згідно з 14.1.3.7 визначають q_{ex}, q_{qv} , кПа.

7.5.3.5 Входи в ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ слід проєктувати розосередженими. Рекомендується мінімальну відстань L , м, між суміжними входами до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ визначати за емпіричною формулою: $L = 1,5 \sqrt{\Pi}$, де Π — периметр, який вимірюють по контуру захисної споруди цивільного захисту.

Входи слід проєктувати з урахуванням напрямку руху основних потоків до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ.

7.5.3.6 Дверні прорізи з захисними дверима входів, евакуаційних виходів, аварійних виходів, пандусів, піднесених над поверхнею, що ведуть до внутрішнього захищеного об'єму ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ, повинні забезпечувати необхідний захист від іонізуючого випромінювання у разі радіоактивного забруднення місцевості, дії засобів звичайного ураження та виключати можливість їх прямого потрапляння у приміщення, які захищаються.

Для цього слід передбачати влаштування на шляхах доступу поворотів (одного або двох) під кутом 90° або встановлення напроти дверного прорізу захисних стінок-екранів (із влаштуванням перекриття між такими екранами і ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ).

Захисну товщину захисних стінок-екранів та перекриття приймають відповідно до 14.2.3 цих норм.

При цьому відстань між захисною стінкою-екраном та початком сходів або пандуса має бути не менше ніж 1500 мм для можливості маневрування на кріслі колісному.

7.5.3.7 Ширину у просвіті елементів входів до ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ приймають не менше ніж (м):

- дверей – 0,9 м;
- сходів – 1,35 м з ухилом 1:2 (у разі реконструкції допускається 1:1,5);
- пандусів – згідно з ДБН В.2.2-40;
- підземних переходів (тунелів) – 1,5 м;
- підземних переходів (для закладів охорони здоров'я) – 2,0 м.

7.5.3.8 При входах до ПРУ слід влаштовувати водозбірні приямки.

Зміна № 2 ДБН В.2.2-5:2023

Сторінка 6

Сторінок 8

7.5.3.9 ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ місткістю 16 осіб і більше повинні мати не менше одного аварійного виходу, який розташований за межами зон можливих завалів від навколишніх будівель згідно з вимогами ДБН В.1.2-4 та з урахуванням вимог 7.5.1.18 та розділу 14 цих норм, або не менше одного аварійного виходу в межах зон можливих завалів за умови влаштування оголовка відповідно до вимог 7.5.1.19 та розділу 14 цих норм.

Аварійний вихід, який розташований за межами зон можливих завалів від навколишніх будівель, слід влаштовувати у вигляді підземного або заглибленого переходу (тунелю) шириною не менше ніж 1,5 м (у просвіті без урахування поручнів) та висотою не менше ніж 1,5 м (рекомендовано 2,1 м).

Дверні прорізи із ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ у тунель необхідно заповнювати захисними дверима розмірами в просвіті не менше ніж 0,9 м x 2,0 м або люком розміром в просвіті не менше ніж 0,9 м x 1,4 м.

Підземні або заглиблені переходи аварійних виходів повинні відповідати групі захисту ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ, бути розраховані на навантаження та впливи на дію повітряної ударної хвилі відповідно вимог 14.1 цих норм, проникнення і вторинне сколювання згідно з вимогами 14.2.3 цих норм.

У разі влаштування аварійних виходів (двох і більше) їх слід проєктувати розосередженими із забезпеченням мінімальної відстані між ними 50 м.

7.5.3.9¹ Для ПРУ та СПП із захисними властивостями ПРУ місткістю 16 осіб і більше допускається замість аварійного виходу влаштовувати не менше двох евакуаційних виходів (або входів, які виконують функцію евакуаційних виходів). Такі евакуаційні виходи (або входи, які виконують функцію евакуаційних виходів) повинні додатково відповідати таким вимогам:

- вести безпосередньо назовні (на вулицю);
- конструктивно-планувальне рішення вхідної групи повинно утворювати замкнутий об'єм (приміщення) без віконних прорізів, конструкції якого (сходові клітки, пандуси, стіни, перекриття, покриття, підлоги тощо) додатково розраховують на дію навантажень, передбачених до аварійних виходів згідно з вимогами 14.1.2.6, 14.1.3.6, 14.1.3.7 і 14.1.3.10 та 7.5.3.6 цих норм;
- дверні прорізи, що ведуть із замкнутого об'єму (приміщення) вхідної групи згідно з вимогами абзацу третього п. 7.5.3.9¹ цих норм назовні (на вулицю), слід заповнювати захисними дверима відповідно до вимог 7.5.3.4 цих норм;
- бути розміщені на протилежних сторонах/фасадах (не допускається розміщення одній осі фасаду).

Допускається для вбудованих та прибудованих ПРУ або СПП із захисними властивостями ПРУ їхнє розміщення на одній стороні/фасаді за умови забезпечення відстані (між осями) дверних прорізів, що ведуть із такого замкнутого об'єму (приміщення) вхідної групи назовні (на вулицю) не менше 50 м.”

Розділ 10 ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Пункт 10.3 *Абзац перший доповнити реченням:*

«Під час визначення кількості та розмірів евакуаційних виходів із приміщень захисних споруд та СПП слід враховувати вимоги 10.1.9 ДБН В.2.2-9».

Пункт 10.11 викласти у новій редакції:

«Вбудовані в будинки і споруди та прибудовані захисні споруди та СПП із захисними властивостями ПРУ слід відокремлювати в окремий протипожежний відсік.

Будинки і споруди, до яких передбачається вбудовувати захисні споруди та СПП, мають бути не нижче II ступеня вогнестійкості.

У підвальних та підземних поверхах будинків і споруд не нижче IIIа ступеня вогнестійкості допускається передбачати вбудовані захисні споруди та СПП за умови їх відокремлення суцільними протипожежними стінами та перекриттям 1-го типу. Мінімальний клас вогнестійкості будівельних конструкцій захисних споруд та СПП слід приймати як для будинків II ступеня вогнестійкості згідно з ДБН В.1.1-7, але не менше ступеня вогнестійкості будинку, в який вбудовано або до якого прибудовано захисну споруду. У захисних спорудах та СПП стіни, що відокремлюють дизельну від приміщень, в яких перебувають особи, які підлягають укриттю, повинні бути суцільними протипожежними 1-го типу.»

Розділ 11 ВИМОГИ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ ТА СИСТЕМ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**Пункт 11.2.2.7 абзац другий доповнити реченням другим такого змісту::**

«Допускається розташування повітрязаборів у межах зон можливих завалів за умови влаштування не менше одного додаткового (резервного) повітрязабору з розташуванням оголовок повітрязаборів на протилежних сторонах відносно захисної споруди або вздовж одного фасаду захисної споруди за умови забезпечення відстані між ними не менше 50 м».

Підрозділ 11.7 в назві «Електронні комунікації та оповіщення» слова «та оповіщення» вилучити.

Пункт 11.7.1 викласти у новій редакції:

«Захисні споруди та СПП слід забезпечувати системами, що дозволяють забезпечити надійний зв'язок з органами управління з питань цивільного захисту, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, місцевих органів та підрозділів ДСНС із застосуванням електронних комунікацій.

Захисні споруди та СПП також мають забезпечуватися сигнально-гучномовними пристроями та електронними інформаційними табло, що мають інформувати населення, яке перебуває у захисній споруді.

Захисні споруди та СПП мають бути забезпечені доступом до мережі Інтернет, в тому числі безпроводовим Інтернетом, який має проектуватися для покриття всієї території захисної споруди або СПП шляхом розміщення засобів безпроводного доступу до мережі інтернет (точок Wi-Fi).

Інфраструктура електронних комунікацій, яка забезпечує надання електронних комунікаційних послуг у захисних спорудах та СПП, сигнально-гучномовні пристрої та електронні інформаційні табло мають бути забезпечені резервним/альтернативним живленням, що забезпечить автономність функціонування всієї системи впродовж не менше ніж 48 год»

Пункт 11.7.2 викласти у новій редакції:

«Захисні споруди та СПП суб'єктів господарювання на об'єктах підвищеної небезпеки, що мають обладнуватися автоматизованими системами раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у разі їх виникнення, мають обладнуватися електронними інформаційними табло та системою зв'язку, що з'єднується з пунктом управління суб'єкта господарювання.»

Зміна № 2 ДБН В.2.2-5:2023

Сторінка 8

Сторінок 8

Пункт 11.7.4 абзац перший викласти у новій редакції:

«Системи електронних комунікацій пунктів управління суб'єктів господарювання, розташовані у захисних спорудах, мають перебувати у постійній готовності до використання за призначенням та забезпечувати:»

*В абзаці третьому слова «зі сховищами» **замінити** на слова «із захисними спорудами»*

Видалити слова «та радіозв'язок» у абзацах другому та четвертому

Пункт 11.7.6 слова «споруд подвійного призначення» **замінити** на скорочення «СПП»

Пункт 11.7.9 вилучити

Пункт 11.7.10 слово «мають» **замінити** на «можуть».
